

استادِ کامل مکمل
حضرت علامہ
نصریٰ الدین نصریٰ ہونزاری
کے

عظیم علیٰ کارنامے

عظیم علیٰ لاکھانی

9 781903 440506

يُؤْتَى الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ
فَقَدْ أُوتَى خَيْرًا كَثِيرًا
(٢٦٩:٢)

أُسْتَادِ كَامِلِ مِنْجَلِ
حَضْرَتِ عَلَّامَه
نَصِيرِ الدِّينِ نَصِيرِ هُونَزَانِ
كَے

عَظِيمُو عِلْمِ كَارَناَمَ

عَظِيمُ عَلَى الْأَكْهَانِ

شائع کردہ:

دانشگاہِ رحمۃِ حکمت پاکستان

INSTITUTE FOR SPIRITUAL WISDOM (I.S.W.) U.S.A.

www.monoreality.org

**Institute for
Spiritual Wisdom
and
Luminous Science**

Knowledge for a united humanity

ISBN 1-903440-50-5

استادِ کامل مکمل کی علمی و عرفانی تحقیقات کا ایک

مختصر شماریاتی حب ازہر

شواں کئے ہر دُر وَوَرْمِ رُو سے ہندگ لگنیں
سُرسِ می نما اُنے غلیبے گریش ڈم ڈین (۱)

ترجمہ: اے ہمارے مولا! ہر کارخیہ میں تو ہماری روح کا لپشت پناہ ہو جا
اور ہر ایسے کام کا سخن از ہم (الیعنی ہمارے ہاتھوں) سے ہو جاتے اور اس کی
تکمیل تیرے دستِ غیب سے ہو جاتے۔

نصیرے عشق کی کتاب عالم پھریش میغمی
سرور شے غلیبے جہان ڈم خبر سوئی لے سبُور (۲)

ترجمہ: نصیر کے عشق کی کتاب پورے عالم میں پھیل جاتے گی، یہ خبر ہلکی
عالم غیب سے فرشتہ پیغام انسان لے کر آیا ہے۔

اس امرِ واقعی پر کسی کوکیا شک ہو سکتا ہے کہ استادِ عقل فجان حضرت
علام نصیر الدین نصیر ہونزاری (د.ف) کی مشورہ نظم و تصنیف علم و عرفان کی بے شمار

کا نہ تیں ہیں۔ آپ کی تصانیف، عرفانی لیکچرز اور آپ کی داؤذی مناجات کا ذخیرہ اتنا
ضخم ہے کہ ایک شخص کے لئے اپنی پوچھنے کی میں اس کو کام کا حلقہ محبت انہوں جو
ایک طالب اذن نظرِ النابھی میں نہیں۔ با این ہمسذیل میں آپ کی علمی عرفانی نعمتوں کی
شکرگزاری کے جذبے کے اظہار کی خاطر شکستہ بستہ الفاظ میں صرف ایک شماریاتی
جائزے کی ناصیحیت کو شش کی جاتی ہے۔ شماریاتی جائزے سے میری مراد آپ
کی تحریری اور زبانی تخلیقات کے صفحات اول الفاظ شماری ہے۔

المددیا مولا! المددیا مولا!

استادِ فعل و جانِ جستِ خراسان پیر ناصر خسرو (قش) کی طرح اپنے قلم مقدر رکو امام
زمان کی توصیف و تعریف میں حرکت دیتے رہے ہیں۔ پیر ناصر خسرو (قش) اپنے
امیزمان کے حضور میں روحانی و عقلانی نعمتوں کی شکرگزاری کرتے ہوئے فرماتے
ہیں کہ:

ہر جا کہ بُوْم تا بِزَيْمِ مِنْ گه و بِیگاہ
بِشَكْرِ تو رانِم فَلِم و مَحْبُر و دَفْتَر (۳)

یعنی میں جہاں بھی ہوں اور جب تک زندہ رہوں، ہمیشہ اپنا قلم، دوات
اور کاغذ تیری شکرگزاری میں استعمال کرتا رہوں گا۔

اسی طرح استادِ موصوف لکھتے ہیں:

اَنَّ جَاقَلَرْ قَوَائِیٰ كَه اَیِسْ بَیْسَنْ گَھرِ پَیْ
اَیِرْ بَیْشِکِیْ مَتْهَنْ گَنْ بَلَا کَلِی اَیِسْ بَیْسَنْ دَرْچِی (۴)

ترجمہ: اگر وہ (عینی میرے امانت زان) میرے قلم کو دعوتِ خدمت دیں، تو وہ (قلم) اپنے سر کے بل چلے گا، اس کے لئے راستہ کتنا ہی دور کیوں نہ ہو، وہ ہرگز نہیں تھکے گا۔

استاد بزرگوار کی تخلیقات کے شماریاتی جائزے سے سے پہلے یہ ضروری علوم ہوتا ہے کہ آپ کی غیر معمولی یا عجوبہ روزگار شخصیت کا ان کی اپنی تصانیف کی روشنی میں ایک مختصر خاکہ پس منظر پیش کیا جائے تاکہ قارئین کو آپ کے غیر معمولی کاریاموں کا کچھ اندازہ ہو سکے۔

آپ کی علمی و عرفانی تخلیقات کا پس منظر:

استادِ عظام ہر چند کہ اپنے علاقوں کے حاظے سے ایک علمی گھر نے میں پیدا ہوئے تھے آپ کے والد بزرگوار حضرت حبیب علی اور جداً مجده حضرت محمد فرعیں اپنے وقت میں پیروں کے خلیفے تھے لیکن خلیفوں کی علمی حیثیت تصنیف و تالیف کے قابل تھی۔ اس لئے آپ کی ذاتِ گرامی سے قبل ہونزہ میں تصنیف و تالیف کا کوئی نمونہ ہے ہی نہیں۔ آپ کی ۱۹۱۶ء میں ولادت سے ۲۶ سال قبل ہونزہ کے دارالحکومت بلتستان میں برشگون نمنٹ نے صرف ایک ہی پانچ سو اسکول قائم کیا تھا اسی اسکول سے آپ نے بھی تیسرا اور چوتھی جماعت دس ہمینے میں ختم کیا اور آپ کی ظاہری تعلیم سر ہیں تک مخدود رہی۔ لیکن باطنی حاظے سے رب الغرث کی آس کو خصوصی تائید حاصل تھی اس لئے ذاتی مطالعہ کے ذریعے آپ کی اتنی علیٰ ترقی ہوتی گئی کہ ۱۹۳۷ء تک شاعری کے ۳۵ ترلوازات و زان، قافیہ اور ردیف کے

اصلوں کے ساتھ بچتہ شاعری کرنے لگے۔ چنانچہ آپ نے اپنی علی و عفانی تخلیقات کے سفر کا آغاز ۱۹۳۷ء میں اس تاریخ ساز گنان سے کیا ہے جو آپ نے اپنے زمانے کے امام حضرت مولانا سلطان محمد شاہ (فَدَاهُ اللَّهُ وَحْدَهُ) کے اٹش عشق کی سوژش کے ساتھ بروکسکی زبان کی تاریخ میں سب سے اولین مرتبہ کھا، جس کا مطلع ہے:

حاضرِ امامِ عشقِ پُھوں حبِ اسریلی
حاضرِ امامِ حبِ گائے ملیمِ حبِ اسریلی (۵)

حاضرِ امامِ عشق کی آگ میرے دل میں لگ گئی ہے،

حاضرِ امامِ میرے زخم کا مرہم اور میرے دل کی دوا ہے۔

اس مبارک سال میں امام زمان کے ریڈیو کے ذریعے یہ مقدس پیغام بھی بھیجا تھا کہ میرے لطف و محبت کا انور ہونزہ کی پوری جماعت پر مون جی طرح طلوع ہو جائے گا۔ چنانچہ یہ گنان اس مقدس پیغام کا مصدق ثابت ہوا اس لئے کہ اس کے بعد اس علاقے میں علم و معرفت کا انوار انقلابی صورت میں پھیلنے لگا اور ۱۹۵۱ء میں استاد بزرگوار پر ذاتی قیامت کی صورت میں اونچ کمال تک پہنچا۔

اس دو لان استاد بزرگوار کی عمر شریف بھی کئی اہم احوال سے گزری۔ ان میں نہایت اہم ۱۹۳۷ء میں ڈائمنڈ جوبی کا سال تھا جس میں سب سے پہلی مرتبہ امام زمان صلووات اللہ علیہ کا مبارک دیوار پونا میں نصیب ہوا جس میں آپ کو رحمانی نذر لے کا تجھر ہوا۔ اس کے بعد علیتی میں حسن آباد زیارت کے مقام پر امام زمان کی طرف

سے ایم عظیم بھی عنایت ہوا۔ اسی مبارک موقع پر استادِ عقل و جان نے اردو شاعری کا اغاثہ بھی کیا اور ”امتنانِ جوبلی (۱۹۳۶ء) کی تین پرہاریا دیں“ کے عنوان سے حضرت قائمِ دوران (علیہ السلام) کی شان میں ایک ولو نہیزِ نظم لکھی جس کا مطلع ہے:

حس گھڑی شاہ ملی جانب میں دلان آیا
میں ادل ہمنے لگا دیکھ کہ حب نان آیا (۶)

اس کے بعد استادِ عقل و جان عظیم رحمانی مرحل سے گزرنے لگے، ۱۹۲۸ء میں کھارا در جماعت خانے میں ابتدائی روشنی دیکھی۔ ۱۹۳۹ء میں جماعت خانوں اور اسکولوں کی تعمیر کے سلسلے میں چین جانے کا زیرین موقع ملا۔ سریقول، چین میں ایک نورانی خواب میں اپنی علامتی قربانی کا مشاہدہ کیا جس میں ذاتی قیامت میں آپ کی عملی قربانی یا ذبیح عظیم کی بشارت تھی، ۱۹۴۵ء میں جیسا کہ اوپر ذکر ہوا ہے آپ ذاتی قیامت کے تجربے سے گزرے اور علم و معرفت کی دولت لے لزاوں سے مالا مال ہو گئے۔ اسی عرفانی دولت لے لزاوں کے ساتھ ۱۹۵۲ء میں ہونزہ واپس آتے۔ اس مقدمہ قیامتی علم و معرفت کا الفاظ کا جامہ پہناتے ہوئے تخلیقات و تصانیف کا سلسلہ آج تک الحمد للہ حباری ہے۔ آپ کی منظوم و منثور تخلیقات کی عظیم اہمیت کے بارے میں یہ باننا کافی سے زیادہ ہے کہ آپ کی نظموں کو زمانے کے ہادی برحق نورولانا شاہ میم صلوات اللہ علیہ نے گنان کا درجہ دیا ہے جو صرف ایک پریاً جلت کھتنا ہے اور ساتھ ساتھ آپ کی جملہ تصانیف کے بارے میں فرمایا ہے کہ ان کو جماعت میں ویسے پیمانے پر پھیلایا جاتے۔

یہاں پر اس بات کا ذکر بھی ضروری ہے کہ استادِ گرامی نے اپنے گناہوں
روحانی اکتشافات کے ساتھ ساتھ روحانی تجربے کی روشنی میں ماری سائنس لاول
کے بہت سارے نظریات کی تدوید بھی کی ہے، جن میں ”سونج کا ہائیڈر و ہجن گیس کا
ذخیرہ قریم ہونا“ اور ”زمین میں کششِ قفل کا وجود“ قابل ذکر ہیں۔

آپ کی مطبوعہ و غیر مطبوعہ تخلیقات و تصانیف میں قرآنی حکمت، تاویل،
ذکر الہی، امام شناسی، یک حقیقت، معرفت ذات و معرفت خدا، روحانی سائنس اور ان
جلیسے کئی دقيق م موضوعات حقیقی علم کی روشنی ڈالی گئی ہے۔

مطبوعہ تخلیقات و کتب:

آپ کی مطبوعہ کتابوں کی تعداد ۲۵ سے زائد ہے۔ ان میں سے سالمہ (۶۰)
سے زائد کتابوں کا انگریزی زبان میں ترجمہ بحر العلوم ڈاکٹر فقیر محدث ہونزاںی صاحب اور
رشیدہ لورڈ محدث ہونزاںی صاحبہ نے کیا ہے پچیس (۲۵) سے زائد کتب کا جگہ تو میں جتنا
اکبر راجح صاحب نے ترجمہ کر دیا ہے جبکہ دیگر زبانوں انی فارسی، عربی، فرانسیسی
تجیک اور سویڈش زبانوں میں چند کتابوں کا ترجمہ ہو چکا ہے۔ آپ کی ان تماں
ایک پچیس (۱۲۵) سے زائد مطبوعہ کتابوں میں کل پندرہ ہزار (۱۵۰۰) سے زائد صفحات
اپنے پیس للاڑک (۳۶.....) سے زائد الفاظ ہیں۔ ان کتابوں میں محوالہ قرآنی آیات کا شمار نہیں
ہزار (۱۹۰۰) اور محوالہ احادیث کا شمار پچھسو (۶۰) ہے۔ ان کتابوں میں خاصہ حکمت
اور استادِ عظیم کی ذاتِ گرامی سے منسلک احباب میں سے ایک ہزار (۱۰۰) کا نزد کوہ پایا
جاتا ہے۔

غیر مطبوعہ تصانیف:

استادِ معظم کی چند کتابیں اور مقالہ جات کی ایک کثیر تعداد ابھی تک غیر مطبوعہ صورت میں موجود ہے۔ نیز استادِ معظم نے اپنے عزیزان کوئی خطوط کی صورت میں بھی ایک بیش بہا خذانہ ہمیا کر دیا ہے۔ جن میں سے کئی ایک نہایت اہمیت کے حوالیں ہیں اس لئے کہ ان میں استادِ ذی وقار نے روحانیت کے اسرار سے جواب اٹھایا ہے اور اپنے مقام و مرتبے کو بھی ظاہر کر دیا ہے جن میں ”میں کیا ہوں؟ میں کون ہوں؟“، ”تم کون ہو؟“ اور ”انا کی حقیقت“ خصوصی اہمیت کے حوالیں ہیں۔

ان مقالہ جات کا مکمل فصل یکارڈ زیر اسندرانی صاحبہ کے پاس موجود ہے اور آپ ہی نے ان ممنظموں کے کتابوں کی صورت دے دی ہے اور ان میں سے دو اہم کتابیں ”ہفت دریائے نورانیت“ اور ”زبورِ قیامت“ ہیں۔

ہفت دریائے نورانیت :

یہ انتہائی خوب صورت و پرچمکت کتاب استادِ عقلی و حبانی کے انتہائی اہم اور پراز روزیکریز پر بنی ہے۔ یہ لیکچر ۱۹۹۵ء سے لے کر ۱۹۹۹ء تک روشنی بر کی صحیح کراچی میں اپنے خاص احباب کو دیتے۔ زیر اسندرانی صاحبہ نالیکچر کو نہایت سرعت کے ساتھ نوٹ کر لیا ہے۔ ان کی کل تعداد دو سو (۲۰۰) ہے۔ ہفت دریائے نورانیت کی سات جداول کے صفحات کی تعداد ایک ہزار سات سو (۱۷۰۰) اور الفاظ کا تخمینہ پانچ لاکھ (۵.....۵) ہے۔

زلیل قیامت:

یہ انتہائی دلپذیر کتاب استادِ ذی وقار (د۔ف) کی مناجاتوں اور گریہ وزاری پر بنی ہے۔ استاد کامل مکمل (د۔ف) کی تھیں مگر یہ وزاری اور مناجاتیں اس وقت دو سو (۲۰۰۰) آڈیو سیسٹس میں محفوظ ہیں۔ ان کو ضبطِ تحریر میں لانے کے بعد تقریباً دو ہزار ایک سو (۲۱۰۰) صفحات اور سات لاکھ (.....) الفاظ پر مشتمل ہوں گے۔ ان میں سے ابتدائی بائیس کسیس سیسیس یاہین شیروںی صاحبہ ضبطِ تحریر میں لاچکی ہیں۔

ان کے علاوہ دوسری کتابوں کے نام درج ذیل ہیں:

قامشناہی (تین جلدیں)، چپل کلیدِ نورانی تاویل، خواتینِ قرآن، قرآنی علم و حکمت کے جواہر، مادی و روحانی سائنس کا نجم معلوماتِ خظیر قدر، اسرار زندہ قرآن، کتاب میکنون = کتاب مخفی، جواہر قرآن، عقلی شریعت کے اسرار، قوانین بہشت، سترا ہر رکا عظیم مخزہ، جماعت خانہ یاقوت کے محاذات، نورانی تالاب اور رائیں بگلوڑ ان لوگ پریزادائز (ROYAL BUNGALOWS IN LIVING PARADISE)

ان تھیں مقالہ جات کے ہو کتابوں کی صورت میں ترتیب دینے گئے ہیں اور تمام غیر مطبوعہ منظوم کلام کے ایک اندازے کے مطابق پندرہ ہزار (۱۵۰۰) صفحات اور انتہیں لاکھ (..... ۲۹) الفاظ ہوں گے۔

منظوم کلام:

آپ نے پاریز بالوں اعنی بروشسکی، اردو، فارسی اور شرقی ترکی میں حکمتی اور عرفانی شاعری کی ہے۔ آپ کے کلام پر بنی کتابوں میں نغمہ اسرافیل مہنمظومات

نصیری، آئینہ جمال، جواہر معارف، بھشتے اسقرکٹ اور دیوانِ نصیری (برشکری) کے ساتھ ساتھ ادب تک بارہ (۱۲) جلدیں پرچم دیوانِ نصیری (اردو) شامل ہیں جن کی تعداد میں روز بروز اضافہ ہو رہا ہے۔ ان تک اکتابوں میں نظموں کی تعداد تا ایندم ساڑھتین ہزار (۳۵۰۰) اور اشعار کی تعداد تو تیس ہزار (۳۰۰۰) سے زائد ہے۔

غیر منقول (Untranscribed) لیکچرز:

آپ کے لیکچرز کے ڈیجیٹل ریکارڈ کا ذخیرہ انتہائی سخت ہے اور ایک اندازے کے مطابق یہ لیکچر ساڑھے چار ہزار (۴۵۰۰) ہی ڈیجیٹل میں جو سائٹ ہے چھ ہزار (۶۵۰۰) سے زائد نظموں پر مختص ہیں۔ علم کے ان گرانسایدز و مربان کو ضبط کوئی میریں لانے کا انتہائی اہم اور قیقیں کام شہناز و نزائی صاحبہ کی سربراہی میں خالیہ حکمت کراچی مکتبہ میں کیا احبار رہا ہے جس میں کراچی کے علاوہ پیترال مرنٹ کے احباب بھی انتہائی حب الفشنی سے حصہ لے رہے ہیں۔ ان لیکچرزوں کو تحریر میں لانے کے بعد تقریباً ایک لاکھ تیس ہزار (۱۳۰۰۰) صفحات پرچم ایک علی کائنات ہو گی جس میں تین کروڑ پیس لاکھ (۳۲۵.....) سے زائد الفاظ ہوں گے۔

صفحات و الفاظ کا گلگلہ تخلیقہ:

استادِ معظم (د ف) اکی ان تک امتحنیقات جن کا اپرڈکر کیا گیا ہے، صفحات کی تعداد کا اندازہ ایک لاکھ ساٹھ ہزار (۱۶۰۰۰) اور الفاظ کا تخلیقہ تین کروڑ اسی

اللَّهُ (۳۸۰۰۰) ہے۔ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ۔

خاتمی و ناتمامی:

استاذِ عظیم (ادف اکیلی) و عرفانی تخلیقات پر اس خام فاتحہ مام
جانزے میں یقیناً بے حساب کو تابیاں ہوئی ہوں گی جن کے لئے ناچیز استاذِ عظیم
جان (ادف) سے نہایت عاجزی کے ساتھ عافی کا طلبگار ہے عس اجزانہ دعا
ہے کہ خداوندِ قیامت اس خام فاتحہ مام کاوش میں موجود تقصیرات اور کوہیوں
کو اپنی بے پایان رحمت سے درگذر فرماتے اور اس میں اپنی تائیدات و توثیقات
کا انواری رنگ بھروے اور اپنے مقدس دین کی عاصیانہ خدمت کے لئے
علی ہمّتی سے نوازے، آمین! ایا ربَّ الْعَالَمِینَ!

خاکسار عظیمی علی الراحتی
۳۰، اگست ۲۰۱۳ء

حوالی:

- ١ دلیل نصیری (بروشسکی)، نظم برو جان شکر، ص ۲۲۶،
• مصنف: علام نصیر الدین نصیر ہونزاری
- ٢ دلیل نصیری (بروشسکی)، نظم: طہور تور، ص ۱۳۰،
• مصنف: علام نصیر الدین نصیر ہونزاری
- ٣ دلیل اشعار ناصر خسرو، تهران، ۱۳۸۲ هجری، ص ۱۸۷،
• مصنف: جحت خراسان پیر ناصر خسرو (قس)
- ٤ دلیل نصیری (بروشسکی)، نظم: قلم قر، ص ۲۸۶،
• مصنف: علام نصیر الدین نصیر ہونزاری
- ٥ دلیل نصیری (بروشسکی)، نظم: مقدس عشق کا آغاز، ص ۲۱۶،
• مصنف: علام نصیر الدین نصیر ہونزاری
- ٦ دلیل نصیری (اردو)، نظم: ڈانمنڈ جوبلی (۱۹۳۶ء) کی ریکن و پریہاریا دیں، ص ۱۱،
• مصنف: علام نصیر الدین نصیر ہونزاری

پرستِ تصانیف و ترجم

حضرت علی الصیرالدین اصیہ بن نزالی (سٹاٹو امیز)

تاریخ دار

موقن: بزرگیب

Signs and Abbreviations

* = Unpublished	F = French Translation	P = Persian Translation	T = Tajik Translation
A = Arabic Translation	G = Gujarati Translation	S = Swedish Translation	U = Urdu Translation
E = English Translation			

نمبر	امانت	نیان	تاریخ تصنیف	تصنیف ازجه	نیازم افزایشگفت	تصنیف کیمی
۱	مسلمانویہ است	اردو	پر	تصنیف	۳۰ ستمبر ۱۹۵۴ء	۳۰
۲	نغمہ اسپلین	پرشکی	نیکم	تصنیف	۳۱ اکتوبر ۱۹۷۱ء	۳۲
۳	کینینچال	پرشکی، فارسی	نیکم	تصنیف	۱۳ اکتوبر ۱۹۷۱ء	۳۳
۴	شوقت نامہ	اردو	پر	تیرجیہ	۱۹۷۲ء	۳۴
۵	منظومات اصیلی	پرشکی	نیکم	تصنیف	۱۹۷۲ء	۳۵
۶	میزان احتجاف	اردو	پر	تصنیف	۱۵ جون ۱۹۷۲ء	۳۶
۷	یکی اور	E P*	پر	تصنیف	۲۹ اپریل ۱۹۷۵ء	۳۷
۸	مفتاب الگوت	E G P	پر	تصنیف	۲۱ مئی ۱۹۷۵ء	۳۸
۹	* درشت طویل	E U	پر	تصنیف	۱۹۷۶ء	۳۹
۱۰	دیوبنیات	E	اردو	تصنیف	۲۱ مارچ ۱۹۷۶ء	۴۰
۱۱	گلمبندی انگریزی اور لی مبتذی	فارسی	پر	تیرجیہ	۳۰ مئی ۱۹۷۶ء	۴۰
۱۲	مطلب باغین	اردو	پر	تیرجیہ	۷ اکتوبر ۱۹۷۶ء	۴۰
۱۳	ویریں (احمداؤ)	E	اردو	تیرجیہ	کیم ۱۹۷۸ء	۴۰

نمبر	اسم شعبہ	بلان	تاریخ تصنیف / ایجمن	تصنیف / ایجمن	شائزم / اولویت ایجاد	تصنیف کیم
۱۳	پوربیت امامت	اردو	۱۹۴۸ء	تصنیف	پر	۷/ فروی ۱۹۴۸ء
۱۴	ویریکن (اصحیدوم)	E	۱۹۲۸ء	تیجہ	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۲۸ء
۱۵	پی پیندیت ہونروی *	اردو	۱۹۴۹ء	تیجہ	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۴۹ء
۱۶	حروفِ مقطمات	اردو	۱۹۴۰ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۴۰ء
۱۷	بیوشسکی برجوں کت	گلر	۱۹۴۰ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۴۰ء
۱۸	کیم پیپر ایجمنیت	اردو	۱۹۴۸ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۴۸ء
۱۹	کونڈا پور	E	۱۹۲۷ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۲۷ء
۲۰	فصول پاک	اردو	۱۹۲۳ء	تیجہ	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۲۳ء
۲۱	امام شناہی (اصحیدوم)	E/G/P	۱۹۴۷ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۴۷ء
۲۲	امام شناہی (اصحیدوم)	E/G	۱۹۲۷ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۲۷ء
۲۳	ایشت انبار	اردو	۱۹۳۷ء	تصنیف	پر	۱۱/ نومبر ۱۹۳۷ء
۲۴	چوہرچائی	فلکم	۱۹۳۳ء	تصنیف	اردو	۱۱/ نومبر ۱۹۳۳ء
۲۵	امام شناہی (اصحیدوم)	E/G	۱۹۷۳ء	تصنیف	پر	۱۱/ مارچ ۱۹۷۳ء
۵۰	پوربیت امامت	اردو	۱۹۴۸ء	تصنیف	پر	۱۱/ فروی ۱۹۴۸ء
۵۱	ویریکن (اصحیدوم)	E	۱۹۲۸ء	تیجہ	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۲۸ء
۵۲	پی پیندیت ہونروی *	اردو	۱۹۴۹ء	تیجہ	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۴۹ء
۵۳	حروفِ مقطمات	اردو	۱۹۴۰ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۴۰ء
۵۴	بیوشسکی برجوں کت	گلر	۱۹۴۰ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۴۰ء
۵۵	کیم پیپر ایجمنیت	اردو	۱۹۴۸ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۴۸ء
۵۶	کونڈا پور	E	۱۹۲۷ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۲۷ء
۵۷	فصول پاک	اردو	۱۹۲۳ء	تیجہ	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۲۳ء
۵۸	امام شناہی (اصحیدوم)	E/G/P	۱۹۴۷ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۴۷ء
۵۹	امام شناہی (اصحیدوم)	E/G	۱۹۲۷ء	تصنیف	پر	۱۱/ بولاں ۱۹۲۷ء
۶۰	ایشت انبار	اردو	۱۹۳۷ء	تصنیف	پر	۱۱/ نومبر ۱۹۳۷ء
۶۱	چوہرچائی	فلکم	۱۹۳۳ء	تصنیف	اردو	۱۱/ نومبر ۱۹۳۳ء
۶۲	امام شناہی (اصحیدوم)	E/G	۱۹۷۳ء	تصنیف	پر	۱۱/ مارچ ۱۹۷۳ء

نمبر	اسم شعبت	نیلان	تاریخ تصنیف/ازجہ	تصنیف اونڈا ففت	تصنیف کیم
۲۷	والیت نامہ	اردو	E G P *	تصنیف	پش
۲۸	تجھیوں	اردو	E G P *	تجہیر	پش
۲۹	کولالی	اردو	E G P *	تصنیف	پش
۳۰	چلیوں	فارسی	E G P *	تصنیف	پش
۳۱	چلیوں	اردو	E G P *	تصنیف	پش
۳۲	آنکھوں کے جواب	اردو	E G P *	تصنیف	پش
۳۳	وجہیں میلب	اردو	E G P *	تجہیر	پش
۳۴	لوگوں کیان	اردو	E G P *	تجہیر	پش
۳۵	نویزوفان	اردو	E G P *	تصنیف	پش
۳۶	روزی روسان	اردو	E G P *	تصنیف	پش
۳۷	معینیتی	اردو	E G P *	تصنیف	پش
۳۸	عینی ناز (حصہ اول)	اردو	E G P *	تصنیف	پش
۳۹	عینی ناز (حصہ دوم)	اردو	E G P *	تصنیف	پش
۴۰	۱۹۷۶ء	اردو	E G P *	۱۹۷۶ء	پش
۴۱	۱۹۷۶ء	اردو	E G P *	۱۹۷۶ء	پش
۴۲	۱۹۷۶ء	اردو	E G P *	۱۹۷۶ء	پش

نمبر	اسم شعبہ	نیلان	تاریخ تصنیف/ازجہ	تصنیف/اونڈافٹ	تصنیف کی تعداد	تصنیف کی تعداد	
						تصنیف	تصنیف
۳۰	عجمی ناز (حمدووم)	اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	*	G P	
۳۱	عجمی ناز (حمدیہام)	اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	G P		
۳۲	عجمی ناز (حمدیہام)	* اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	G P		
۳۳	مُولانا پکتم مولیم	اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	E G P *		
۳۴	مُولانا اور وہ بیت	اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	E G P		
۳۵	سپانسر	اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	E G		
۳۶	بنووال (حمدوں)	اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	E G		
۳۷	بنووال (حمدوں)	اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	E G		
۳۸	بنووال (حمدووم)	اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	E G		
۳۹	بنووال (حمدیہام)	اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	E G		
۴۰	اجباس المفریہ *	اردو	۱۹۷۸ء	پشتر	E		
۴۱	نقوی و مکت	اردو انگریزی	۱۹۷۸ء	پوشکی	*	P	
۴۲	دیوان انجیری	پوشکی	۱۹۷۸ء	نظم	*	P	

نمبر	اسم شعبہ	بلان	تصدیف/ازجہ	تاریخ تصدیف	مصنفوں کی نام
۵۰	پاکستان اسلامت	اردو	EG	تصدیف	۲۱ جون ۱۹۷۹ء
۵۱	معماری روں	اردو	EGP*	تصدیف	۲۹ جون ۱۹۷۹ء
۵۲	گلشن خودی	پشتر	E	تصدیف	۲۹ جولائی ۱۹۷۹ء
۵۳	سلطانور رحمائیت و خوب	اردو	EG	تصدیف	۰۱ مئی ۱۹۸۰ء
۵۴	علم کے سوتی	پشتر	P*	تصدیف	۰۲ مئی ۱۹۸۰ء
۵۵	میر کیا ہے؟	اردو	EGP*	تصدیف	۰۳ مئی ۱۹۸۰ء
۵۶	معفت کوئی (احصاؤں)	اردو	EG	تصدیف	۰۴ مئی ۱۹۸۰ء
۵۷	اناپی بروشسکی	گرام	E	تصدیف	۰۵ مئی ۱۹۸۰ء
۵۸	پیلس ہوال	بوجسکی	G	تصدیف	۰۶ مئی ۱۹۸۰ء
۵۹	پیلس ہوال	اردو	EGP	تصدیف	۰۷ جولائی ۱۹۸۳ء
۶۰	معفت سکونی (احصاؤں)	اردو	EG	تصدیف	۰۸ جولائی ۱۹۸۳ء
۶۱	حکومیہ اسلامیہ الی بیت	پشتر	E GP*	تصدیف	۰۹ جولائی ۱۹۸۳ء
۶۲	میونگ گرنسی	اردو	E	تصدیف	۱۰ جولائی ۱۹۸۳ء
۶۳	میونگ گرنسی	اردو	G	تصدیف	۱۱ جولائی ۱۹۸۳ء
۶۴	میونگ گرنسی	اردو	E	تصدیف	۱۲ جولائی ۱۹۸۳ء
۶۵	میونگ گرنسی	اردو	E	تصدیف	۱۳ جولائی ۱۹۸۳ء

نمبر	اسم شعبت	نیان	تصنیف/اُنگریزہ	تاریخ تصنیف	تصنیف اولیاء فوت	تصنیف کیمی
۲۶	بیوہ بہشت	۱۹۸۵ء	اردو	۱۱ اگسٹ ۱۹۸۵ء	پشتر	تصنیف
۲۷	علمکی سیری	۱۹۸۵ء	اردو	۲۴ نومبر ۱۹۸۵ء	پشتر	تصنیف
۲۸	کتب العدل (فتن عدالت)	۱۹۸۶ء	اردو	۲۶ اکتوبر ۱۹۸۶ء	پشتر	تصنیف
۲۹	سماقی عالیہ	۱۹۸۷ء	اردو	۲۷ نومبر ۱۹۸۷ء	پشتر	تصنیف
۳۰	علانیات	۱۹۸۸ء	اردو	۲۸ نومبر ۱۹۸۸ء	پشتر	تصنیف
۳۱	بھشتی اسکرپٹ	۱۹۸۸ء	پشتر	۲۹ فوری ۱۹۸۸ء	پشتر	تصنیف
۳۲	کتب العدل (عیلی عدالت)	۱۹۸۸ء	پشتر	۳۰ ستمبر ۱۹۸۸ء	پشتر	تصنیف
۳۳	ساطھوال	۱۹۸۹ء	اردو	۱۰ مارچ ۱۹۸۹ء	پشتر	تصنیف
۳۴	کتب العدل (محاذ عدالت)	۱۹۸۹ء	اردو	۱۱ اپریل ۱۹۸۹ء	پشتر	تصنیف
۳۵	فڑیل پیمار	۱۹۹۰ء	اردو	۱۲ اپریل ۱۹۹۰ء	پشتر	تصنیف
۳۶	گلہائے بہشت	۱۹۹۰ء	اردو	۲۹ جون ۱۹۹۰ء	پشتر	تصنیف
۳۷	بروشویرکن	۱۹۹۰ء	گرام	۲۰ جون ۱۹۹۰ء	پوشکی	تصنیف
۳۸	سوئینے برکت	۱۹۹۰ء	گرام	۲۱ جون ۱۹۹۰ء	پوشکی	تصنیف

نمبر	اسم شعبہ	بلان	تاریخ تصنیف/ازمہ	تصنیف/اونڈافٹ	تصنیف کیم	تصنیف کیم	
						E	E
۹۷	لہبیاب	اردو	۲۳ فروری ۱۹۹۱ء	تصنیف	پش		
۸۰	قوریں	اردو	۲۳ اگست ۱۹۹۱ء	تصنیف	پش	E	E
۸۱	پھر کید	اردو	۱۹۹۲ء	تصنیف	پش	E	E
۸۲	لعل وکھر	اردو	۳۱ اپریل ۱۹۹۲ء	تصنیف	پش	E	E
۸۳	چڑھن او حیم پیڑھسروایکی کائنات	اردو	۲۳ اپریل ۱۹۹۳ء	تصنیف	پش	E P T	*
۸۴	پھل کھینچ کر زری	اردو	۹ جولائی ۱۹۹۳ء	تصنیف	پش	E G P	*
۸۵	جماعت خاد (اصنوف)	اردو	۳۱ اگست ۱۹۹۳ء	تصنیف	پش	E G P	*
۸۶	مفہیم اسولیہ	اردو	۱۳ نومبر ۱۹۹۳ء	تصنیف	پش	E	
۸۷	قوئین قآن	اردو	۳۱ دسمبر ۱۹۹۳ء	تصنیف	پش	E	
۸۸	پھل کھنڈ بہار	اردو	۱۹۹۳ء	تصنیف	پش	E P	*
۸۹	نیویو ٹھین	اردو	۳۰ مارچ ۱۹۹۳ء	تصنیف	پش	E	
۹۰	عیمی بہر (دیں مکر)	اردو	۱۲ مئی ۱۹۹۳ء	تصنیف	پش	E P	*
۹۱	تجھیات مکت	اردو	۱۳ اگسٹ ۱۹۹۳ء	تصنیف	پش	E P	*

نمبر	اسم شعبت	زبان	تصنيف ازمه	تاریخ تصنیف	مصنف کیمی
۹۲	چکشومی انگلیزی	اردو	E	۳۱ اکتوبر ۱۹۹۳ء	۷۷
۹۳	کلینیزین (حصہ اول)	اردو	E	۱۲ اکتوبر ۱۹۹۳ء	۷۷
۹۴	کلینیزین (حصہ دوم)	اردو	EP	۸ نومبر ۱۹۹۳ء	۷۷
۹۵	سرجاقروب	اردو	EP	۲۱ اپیل ۱۹۹۵ء	۷۸
۹۶	شہدیشست	اردو	EP	۲۱ جون ۱۹۹۵ء	۷۸
۹۷	وضمی سنس کے باب مفراب	اردو	EGP*	۱۸ جولائی ۱۹۹۵ء	۷۸
۹۸	کلینیزین (حصہ سوم)	اردو	E	۳۱ جنوری ۱۹۹۶ء	۷۸
۹۹	پرکھست (ایس پیکسپلیا)	اردو	E	۱۱ اکتوبر ۱۹۹۶ء	۷۹
۱۰۰	عمیق صوف اور حفاظی سنس	اردو	E	۱۳ اپیل ۱۹۹۷ء	۷۹
۱۰۱	تجربہ تدوالی	اردو	E	۲۰ اگست ۱۹۹۷ء	۸۰
۱۰۲	قاویں	اردو	E	۲۱ اپیل ۱۹۹۸ء	۸۰
۱۰۳	مشی ساوی	اردو	E	۳ دسمبر ۱۹۹۸ء	۸۱
۱۰۴	منیاتی بار (حصہ اول)	اردو	E	۳۰ دسمبر ۱۹۹۹ء	۸۱

نمبر	اسم شعبہ	نیلان	تاریخ تصنیف / ایجمن	تصنیف اونڈا فوت	تصنیف کیم
۱۰۵	صلیبی چہرہ (اصدود)	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۱۰۶	صلیبی چہرہ (اصدود)	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۱۰۷	کین	بڑو	گرامس	تصنیف	تصنیف
۱۰۸	پولنیانس (اصنیوال)	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۱۰۹	پولنیانس (اصنود)	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۱۱۰	پولنیانس (اصنود)	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۱۱۱	پولنیانس (اصنیوال)	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۱۱۲	کولالسل	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۱۱۳	خطیق قلصہ عالم پیغمبر کی بہشت	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۱۱۴	قرآن حکیم اور عالم انسانیت احمدناول	E A *	E A	چاند	چاند
۱۱۵	جماعت خادم (اصنود)	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۱۱۶	اسقرٹھ بسی	بڑو	بڑو	تصنیف	تصنیف
۱۱۷	سلسلہ نور	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۸۲	۳۱ جون ۱۹۹۹ء	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۸۳	۲۱ نومبر ۱۹۹۹ء	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۸۴	۱۹۹۹ء	گرامس	بڑو	تصنیف	تصنیف
۸۵	۳۰۰۲ء	بڑو	پشتر	تصنیف	تصنیف
۸۶	۳۰۰۳ء	اردو	پشتر	تصنیف	تصنیف

نمبر	اسم شعبہ	زبان	تاریخ تصنیف/اُنگرے	تصنیف اور ملاغت	تصنیف کی تاریخ
۱۱۸	کتاب الاولیہ	اردو	۲۵ مئی ۲۰۰۳ء	پشتر	۸۶
۱۱۹	اس سیمیں اصطلاحات	اردو	۱۰ اگسٹ ۲۰۰۳ء	پشتر	۸۶
۱۲۰	قیرآن حکیم اور مسلمانیت (اصحہ و موم)	E A *	۱۱ آگسٹ ۲۰۰۳ء	پشتر	۸۶
۱۲۱	منابعتی	اردو	۳ دسمبر ۲۰۰۳ء	پشتر	۸۶
۱۲۲	شمول برق	اردو	۳ مئی ۲۰۰۳ء	گرامر پوشکی	۸۶
۱۲۳	تائم شناسی (اصحہ و موم)	اردو	۹ مارچ ۲۰۰۳ء	تصنیف	۸۶
۱۲۴	دیلین انجیری (اصحہ و موم)	فلکم	۷ اپریل ۲۰۰۳ء	تصنیف	۸۶
۱۲۵	تائم شناسی (اصحہ و موم)	اردو	۹ جولائی ۲۰۰۳ء	تصنیف	۸۶
۱۲۶	تائم خلازلالہ پر مسئلہ پیغمبر اکوپیرز *	پشتر	۲۰۰۳ء	تصنیف	۸۶
۱۲۷	تائم شناسی (اصحہ و موم)	اردو	۳ ستمبر ۲۰۰۵ء	تصنیف	۸۷
۱۲۸	فہریٰ علمی و محتست کے جواہر *	پشتر	۱۳ اگسٹ ۲۰۰۵ء	تصنیف	۸۷
۱۲۹	فہریٰ سنسد اور ملاؤں سنسد کا یادگار *	E *	۳ مارچ ۲۰۰۵ء	تصنیف	۸۸
۱۳۰	کتاب بیخون کتاب بخوبی *	اردو	۳ اگسٹ ۲۰۰۵ء	تصنیف	۸۸

نمبر	اسم شعبت	نیلان	تاریخ تصنیف/ايجہ	تصنیف/اونڈافٹ	تصنیف کیم
۱۳۱	پوشکی جواہر پولے	بُوشکی	تصنیف	گرامر	۸۸
۱۳۲	پوشکی اردو کوہشی بھائیں (۱)	بُوشکی، اردو	تصنیف	لغت	۸۸
۱۳۳	معلومات ٹھیک و قریں *	اردو	تصنیف	پشتر	۸۸
۱۳۴	چینیں ہشت *	اردو	تصنیف	پشتر	۸۸
۱۳۵	چینیں کیوریانی تاویں *	اردو	تصنیف	پشتر	۸۸
۱۳۶	خوبیں فران *	اردو	تصنیف	پشتر	۸۸
۱۳۷	سترنر ایئنیم بڑھر *	اردو	تصنیف	پشتر	۸۹
۱۳۸	دیلیان ایسیری (اصغر زوم) *	اردو	تصنیف	پشتر	۸۹
۱۳۹	دیلیان ایسیری (اصغر شوم) *	اردو	تصنیف	پشتر	۹۰
۱۴۰	اسکریننڈر و قران *	اردو	تصنیف	پشتر	۹۰
۱۴۱	چوال فران *	اردو	تصنیف	پشتر	۹۰
۱۴۲	دیلیان ایسیری (اصغر پیلام) *	اردو	تصنیف	پشتر	۹۰
۱۴۳	دیلیان ایسیری (اصغر پیلام) *	اردو	تصنیف	پشتر	۹۱

نمبر	عنوان	تاریخ تصنیف	تصنیف ازجه	امانت	
				مصنف کیم	مصنف کیم
۱۳۲	بولیان اسپری (اصحہ ششم)	* ۲۰۰۹ء	۱۶ فروری ۲۰۰۹ء	بلیں	بلیں
۱۳۵	بولیان اسپری (اصحہ نونہم)	* ۲۰۰۹ء	۱۳ فرولی ۲۰۰۹ء	بلیں	بلیں
۱۳۶	بولیان اسپری (اصحہ پنتم)	* ۲۰۰۹ء	۱۰ دسمبر ۲۰۰۹ء	بلیں	بلیں
۱۳۷	بیوکے اردو و ہندوی (جدیدہ)	*	۳۰۰۹ء	بیوکے	بیوکے
۱۳۸	بولیان اسپری (اصحہ نهم)	*	۱۸ اپریل ۲۰۱۰ء	بلیں	بلیں
۱۳۹	بولیان اسپری (اصحہ دهم)	*	۲۳ دسمبر ۲۰۱۰ء	بلیں	بلیں
۱۴۰	بیوکی شریعت کے اسرار	*	۹ اپریل ۲۰۱۱ء	بیوکی	بیوکی
۱۴۱	بولیان اسپری (اصحہ یازدهم)	*	۳۱ نومبر ۲۰۱۱ء	بیوکی	بیوکی
۱۴۲	جامعہ عائیہ قرآن سچے بجز	*	۱۸ نومبر ۲۰۱۱ء	بیوکی	بیوکی
۱۴۳	بولیان اسپری (اصحہ وارثم)	*	۲۶ فروری ۲۰۱۲ء	بیوکی	بیوکی
۱۴۴	تجلیاتِ بہشت	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تجلیاتِ بہشت	تجلیاتِ بہشت
۱۴۵	بیوکی اردو	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	بیوکی	بیوکی
۱۴۶	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف
۱۴۷	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف
۱۴۸	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف
۱۴۹	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف
۱۵۰	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف
۱۵۱	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف
۱۵۲	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف
۱۵۳	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف
۱۵۴	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف
۱۵۵	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف
۱۵۶	تعریف	*	۲۰ مارٹ ۲۰۱۲ء	تعریف	تعریف

رقم	العنوان	تصنيف	تاريخ تصنيف	تصنيف آخر	مصنف آخر
١٤٣	بہت دلیلے نویزت	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٤٤	ہشت بہشت	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٤٥	بُلوقیامت	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٤٦	بہت دلیلے نویزت	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٤٧	کافائتیں (حصہ پہلا)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٤٨	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادوم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٤٩	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٥٠	نوجوان	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٥١	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٥٢	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٥٣	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٥٤	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٥٥	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٥٦	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٥٧	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٥٨	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٥٩	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٦٠	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٦١	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت
١٦٢	بُشکی اردو کا مشیری (اعدادیم)	*	اردو	پڑھنے	امان شخت

دانشگاہ خانہ حکومت کا شعبہ کار

